Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дейз ◆ ШОАТТА, 22 МАЙ. 1982 ШУ. ◆ № 61 (8627). ◆ Мах 3 кеп.

ШОРТТА А ДИКА А IАЛАШДЕРГДА ДОАКЪАР

Урус-Мартановски района «Горец» яха совхоза дукхахlа даькъе хьайбаш леладеш боахам ба. 3500 хьайба да укхаза леладеш. Цар продуктивность лакха хилар айхха дукхадеииа да боахаме тешшаме доакъара база хилар. Соакха цу боахама хьайбаш доакъарца во lалашдаь хиннад ца шира аьа йиш яц. Цо тоьаш болаш кийчдаьдар. Хlаьта а, укх шера пачхьалкхена шура дlачуелара ах шера план 800 тонн йолаш хьалхарlа бийь бетта 375 тонн мара дlачуяллалар совхоза хьайбаш леладераша. Тахка этlача цуи бахьанаш дукха хурга. Керттера дар да хьайбаш lалгара доахача хана лертla lупал ца дар а фермашка боах нийса вlаштlехьа ца баккхар а. Бакъда, шурий продуктивность лохъялара «лард» кхы хьалхарlа, доакъар кийчдеча хана, еллай аьниа хет.

Хьожаргда вай цо дашха.

Доакъар дукха хилараш совгlа, доахана дика дуаргдолаш хила деза, хlана аьлча цуи дикалах тийша да цар шура хьайгара гlулакх. Хила йоагглача беса хилаяр укхаза соакха кийчдаьча доакъора дикал. Буц ханнахьа ца хьаккхарах во хилар цунах кийчдаь доакъар.

— Цо кийчделар доакъар кийчдара эшаш йола техника оаха ханнахьси лерттlей кийч ца ярах, — йоах совхоза керттерча инженера Берзищев Саид-Ахьмада. — Техника юха тоаш йоасча хано толхайора доакъара культураш хьаккхарен уж силоса кlоага чу чуйолларен конвейер. Цудухьа укх шера къаьстта йоккха терко еш леладир оаха доакъар кийчдера эшаш йола техника тоаяра. Лаьрхlа вlашагlъеллар ремонтни бригада. Техника тоаеш массаза а тlахьожам доаттабир совхоза партиома вlашагlъеллача комиссе. Бакъда, техника тоаеча хана дукха халонаш нийсъелар. Геттара дукха эшар запчасташ. Уж тхона lалашъе деккарийла бар «Госкомсельхозтехника» чуйодача Победински районни объединсне кулгалхой. Хlаьта цар геттара кlезига елар тхона эшаш йола запчасташ.

Тlаккха механизатораша лаьрхlар чурча кхоачамех пайда а ийбеш цо проблема дlаякиха. Масала, шоай ишашца хьайир йолхьиигашта эшаш йола вгулкаш. Ишта, хьайир измельчителашта эшаш йола валаш, юхаметтаоттайир [illegible] хийна оагхалаш. [illegible] мастерске хьайора кхы тlа эшараш е.

— [illegible] шеранка массаза а тоьаш хилар [illegible] хьокаш йола комбайнаш, — яхаш дуиц № 1 йолча тракторни бригадаl механизатора Атиев Леман. — Укх шера а эттар тха механизатораша хьалхашка из проблема. Иза хила езача пхи [illegible] шера а тоаг. Цудухьа, оаха [illegible] тиццьлоарах балане тlера дlаяьккха комбайн юхаметтаоттае. Дукха ха яллехьа, тха йоккха балха опыт йола механизатораш Мажиев Мухьмад, Адаев lаиди, Бетилгиреев, ишта кхыбараш оарцагlа а баьпна дика тlаяь дlаоттайир яхлагlа йола комбайн. Цо тоаеча йоккха новкъостал дар тхона боккха гонзанчаш болча токараша Ибрагимов Сахас, Салов Хасмахьмада, сварщика Баталов Ахьчас.

Укх шера совхоза болхлоша лаьрхlад 950 тонн йол, 1500 тонн сенаж, 8600 тонн силос кийчъе. Эггара хьалха цар чуэца йоллаергъя цкъа дlайийча дукхача шерашка тlаюола баьцаш. Къаьстта дукха дlойийнай укхаза люцерна — 800 гектар. Цох сенаж а йолларгъя витаминни хьоар а довкхаргда. Цу гlулакха совхозе вlашагlъеллай лаьрхlа витаминни хьоар кийчдеш хургйола звено.

Кхаш леладеш кхо отделени я совхоза чуйоагlаш. Цу отделенешка дlадийнъа да доакъара культураш хьалкхею лаьтташ. Цудухьа совхоза кулгалхоша доакъар кийчдара йола кхо бригада вlашагlъеллай. Царна кулгалдеш ба совхозе дикагlбола механизатораш Исраилов lаддалмуталип. Юсупов Бауди, Кахмаев Сулейма.

Доакъар кийчдара деррига балхаш цхьан комплексагlа чакхдаха лаьрхlад совхоза къахьегамхоша. Укхаза хаинахьа кийчдаьд доакъар чудоллара эша кlоагаш. Балха ха зехьа ца йоаяра, кхайсилосни кlоаг яха конвейер ца толхаяра, цунга цахаддаш болх байтара кхы а дукха мероприятеш чакхъяьхай совхозе. Доактор кхай тlара кlоагашка хьатlаккхахьара лаьрхlа вlашагlъеллай транспортни отряд. Отряда чуйоагlа 30 трактор, автомашинаш. Транспортни отряда кулгалдеш ва балха йоккха опыт йолаш вола коммунист Гакаев Шаид. Цагахьа санна техника ехача, из кхай тlа чекха тоаяра вlашагlъеллай технически гlулакх дара йола звено. Звенона чуйоагlа механик, газоэлектросварщик, слесорь, ишта доатора заправщик. Доакъар кийчдеш болча къахьегамхошта дийнахьа кхоза кхай тlа хьаихухьаргба бlайха кхача.

Цу гlулакхаша вlаштlехьдоалийтаргда балха ха зехьа ца йоаеш доакъар кийчдара доархlаме кампани толаме чакхъяккха.

Йоккха терко еш леладу совхозе доакъар кийчдерий балхашара белам совбаккхара дешаш а. Вlаштlехьдаьхад болхлой материально а морально а белалбахара хьалаш. Социалистически яхье хьалхле лелаеча механизатораш хьежаргъя карара кара лела шlе кхиисл. Нормаш тlехкхоачашъяраш те аргьи ахчан премеш. Хlаьта оллая — аккордно-премиальни системах тlерда.

Х. ШАДИЕВ.

СИЙЛЕН ТРАДИЦЕШ ХЬАЛЛОАЦАРАШ

ВЛКСМ XIX съезде

Даьхе тоаяра, советски халкъа карагlдаьннарашта юкъе кагирхоша дакъа лаьцара еча йоакховах дуцаш дар ВЛКСМ XIX съезда делегаташа даь къамаьлаш. Еррига союзни республикий комсомолас баккхийтараша белгалдоахар, ленински парте делаш урауттадеш дешаша хьинар айдаьча комсомольцашта доттагlлен атмосфера кердача низаца хоаш хилар. Цаl болча делегаша сийлахьча уйлано къонача поахален lалаьмате довкхийча хlама хьалхелача низах бlуболийт.

Шоашта тlалатта бехк тоакхам кхетабеш а къоначар lаьдалагlа дог тохадоийташ а съезда трибуна тlара социалистически яхье доахача толамех рапорташ тел хьалха латтача комсомольско-кагирхой коллективаша. Новкъоста Л. И. Брежнева даьча кlоарга чулоацам болча къамаьла жоп а луш, ВЛКСМ ЦК а комсомола Централни ревизиони комиссе а отчетни докладаш юкъаш делегаташа де лерхlарий керда программа уттаю, къахьегамца Даьхен низ чlоагlбе дош лу.

19 мае сайрийнарча заседане съездо массава раьза а волаш тlаийцар дунен кагирхошка даь Кхайкарал. Цу тlа уж тlахьех милитаризма лелабу тийша болх цlенхаштта юхабетта, гера lоаделга соцадара тlехьа лоаттабу къовсам чlоагlбе, цдерни тlема кхерам дlабаккха.

20 мае съезд дlахо болх беш хилар. Цул делегаташа а хьаьшаша а безаме тlаийцар новкъостий **И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин.**

Армене ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара В. А. Турьяна, ВЛКСМ Горьковски обкома хьалхарча секретара С. В. Маркова. Молдаве ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара В. В. Бабе, къамаьлаш даьча кхыча делегаташа белгалдоахар, партийни кулгалдаро комсомола низ телаш хилар. Цар хьакхайкадир парте шийх бенна тешам комсомоло кхоачашбергхилар, вай Даьхе кхы а йlаьхегlен хозагlен хилийтара деррига а дергхилар.

Советски lилмахой цlерагlа съезда делегаташка моарршал делар СССР lилмай Академе президента А. П. Александрова. Шо деррига, аьлар оратора, XXI бlаьшерене дахарда. Йоакхагlа йолча поахален къахьегамца хьалхелача lалаьмате йоккхача духовни гаизах магорга дикагlа пайда эцар, кхоллама дерригача тайпашка кхачар — кагирхой дехар.

Мехкдаьттан газовни промышленноста предприятеш хьалъяра министра Б. Е. Щербинас. Тюменски областа № 2 йолча Сургутски буров тохара балхий управлене сменни мастера М. А. Копылова дийцар мехка доатора-энергетически программа кхоачашъеча, Малхбузен-Сибарегlен территориально-производственни комплекс дегlайоалаеча, Уренгой-Ужгород яха газопровод юллача комсомоло а кагирхоша а лоацача даькъах.

№ 27 йолча Мурмански юкъерча школа хьехархочо Л. Б. Геращенкос, СССР просвещене министра М. А. Прокофьева шоай къамаьлаш хетадир школа вахара дешашта, къонача поахалена дешар хьехара а кхетам балара а дикал тоаяра.

СССР цхьатарра бокъонаш йолча халкъий барт тайнача дезале Средни Азе республикаша даьхача толамех дийцар Таджикистана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Ш. М. Султанова, Туркменистана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Ж. К-Б. Чарыева. Киргизе ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Т. С. Айтбаева.

ВЛКСМ XIX съезд хьаеллача дийнахьа «Ростсельмаша» комсомольцаша юртарча къахьегамхошта дlаелар планал совгlа арахийца 60 комбайн, аьнна делегаташка хоам бир ВЛКСМ Ростовски обкома хьалхарча секретара В. П. Агеева.

Хlара шоллагlа къона болхло съезда накъавера ихе бетта план ханал хьалха кхоачашъяь, цар сийленца дlахохьо город хьалъярий эстафета, аьлар ВЛКСМ Комсомольск-на-Амуре горкома хьалхарча секретара Н. П. Губачева.

Производственни коллективашка бригадни подряд юкъеяхьара дешашта боккха терхам тlаухийт съезда делегаташа. Лихачева цlерагlча Московски автомобильни завода ВЛКСМ комитета секретара Е. С. Кузьмина дийцар предприяте комсомольско-кагирхой бригадаш къахьегам вlаштlехьбаккхарен стимулирований ярен кердача формага йовлара опытах.

Съездага моарршал делар профессионально-технически училищай дешархоша — мехка болхлой класса къоначча смена виналаша.

Мехка керттерча комсомольски собрание дакъа лоацараша ду къамаьлаш белгала доал лаьттан тlа машар хилийтара йоакхо ярца, империализмана, милитаризмана, реакцена духьала, социальни прогресс, къаман кортамукъале бахьанце къовсам лоаттабеча доазол дехьарча шоай нийсархоца солидарность хиларца. Гулбеннараша чlоагlа тlоараш а деттаж тlаийцар дукхача доазол дехьарча мехкий кагирхой коммунистически, демократически союзий викалаша моарршал луш даь къамаьлаш.

20 мае съезда пленарни заседанешца цхьана болх беш хилар секцеш а, цига делегаташа дlа-юха йовзийтар комсомольски балха опыт.

21 мае Кремле lуйрийнарча заседане Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза XIX съезда делегаташа дlахо дийцир съезде къамаьл деш Леонид Ильич Брежнева, ВЛКСМ ЦК отчета тlа оттадаь дехараш. Уж хьежар кхуш йоагlача тlехьенна идейно-политически, къахьегама, правственни кхетам балар дlахо эргадовхаш тоадара дешашка.

* * *

Съезда болх чакхбоалача дийнахьа — 21 мае делегаташен хьыпашен, дlаьхдаь тlоараш а тохаш тlаийцар новкъостий **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков.**

Съезд чакхйоалаш къамаьл дир Б. Н. Пастухова.

Съездо массава раьза а волаш тlаийцар соцам, цу тlа могабир комсомольски организацешта кулгалдара, кагирхошта коммунистически кхетам луча цар лоархlам лакхбара, КПСС XXVI съездо оттадаь дехараш, ВЛКСМ XVIII съезда решенеш кхоачашъяра, ВЛКСМ Централни Комитето чакхбоаха болх.

Чlоагlйир ВЛКСМ Централни ревизиони комиссе отчет.

Массава раьза а волаш ВЛКСМ ЦК отчетни докладах йола резолюци тlаийцар.

ВЛКСМ Устава тlа цхьадола хувцамаш дарах бола соцам тlаийцар съездо.

Цул тlехьагlа Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза кулгалдара органаш херкар.

Сайрийна ВЛКСМ XIX съезда тlехьара заседани хилар.

Председателал деш хинначо хоам бир XIX съездо хержача ВЛКСМ ЦК организационни пленума итогех, хlаьта ишта ВЛКСМ Централни ревизиони комиссе заседанех.

Цул тlехьагlа делегаташен хьаьшашен мехка Ерригсоюзни комсомольски гlиццлонка йола ВЛКСМ XIX съезда цlерагlа йола отряд торжественно накъаьаькхар. Парте кхайкарагlа, шоай делаша хьалхадаккхарагlа кагий нахи мехкарийи бlхар Малхбузен Сибарегlен, Канско-Ачински доатора энергетически комплексе, Байкало-Амурски магистрале, Российски Цlечерноземье, Комсомольск-на-Амура яхача городе объекташ хьалъеча.

(ТАСС).

МОСКВА. Съездий Кремлевски Дворец. Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза XIX съезд.

СУРТА ТlА: съезда заседаней зале.

ТАСС фотохроника.

КХЫ А ХЬИНАРЕГlА КЪАХЬЕГАРГДА

Карагlдаьнначох кхоачамбаь lергдац

— Вай социалистически Даьхенах дизза доккхал а деш, миллионаш советски наха а оаха а ладийгlар ВЛКСМ XIX-ча съезде КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева даьча къамаьлага. Из къамаьл — хьинар чlоагlагlа айду маьхера документ, из тlахьех КПСС XXVI-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяра кхы а дикагlа къахьегара.

Аргунски «Пищемаш» завода бригадача коллективе санна, тха комсомольско-кагирхой бригада болхлоша а мехка а вай республика а дезача цlейшта сийленца [illegible]

[illegible]

С. ТОИСУЛТАНОВ,
Аргунски «Пищемаш» завода комплексни бригада бригадир.

Уж дешаш дагаккхоибаш

[illegible]

М. БАРАХОЕВ,
университета студент.

Дикача дай хьисапе доал дергда

[illegible]

И. ШАМХАНОВА,
№ 18 йолча «[illegible]» [illegible] комсомольски организаце секретарь.

20 ИЮНЕ — МОТТИГЕРЧА СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ

СИЙРДА ЙОАГ АГИТЦЕНТРА ЛАМПАШ

№ 61 йолча юкъерча школе вlашагlъеллача агитцентро чуйоагlа «Терек» мебельно-хьун хlамаш еча производствени объединене, социально lалашо еча министерства пенсеш хьежадеча вычислительни центра, ПТУ № 11 коллективаш. Хоржамаш дара бинъоцца бола ихурра хинна дlаоттай агитцентр. Укхаза къахьегамхошта дlадовзийтад советски хоржами системах дола оаконаш, нах бахача моттигашка хаддала агитацешно массоне болх беш ва 29 агитатори политинформатори. Харжархошта кхетам болх къаьстта дика бечарех ба агитатораш, къона коммунисташ З. Шипраева, Л. Биева, М. Демельханова, кхыбараш. Хоржамашна дакъа лоацаргдолча хlара сага дlабовзийтаб цар Советий вахаре хlана чакхйоаикхача кампане бола йоккха лоархlам, хаттарашта жоп аш телаш йола сайре вlаштlехьаьккхай. Укхаза хьинаре дакъа лоацаш хилар агитпункта заведующи вола М. П. Козырь, № 61 йолча школа хьехархой.

Объединене цехашка, филиалашка, районни а городской а Советашка харжа депутаташ уттабеш йола собранеш чакхъювл.

Фанерно-мебельно комбинат [illegible] цеха коллективо районни Совета депутаталла харжа оттаьй кандидатура ер йола инженер Л. П. Шаповалова. Цо партийно секретара заместитель я. № 1 йолча мебельни цеха балхлоша районни Совета депутаталла харжа — отделочница Т. А. Корнейчук, горсовета депутаталла харжа — столяр С. П. Чирто.

Ишта хоржамашта хьалхара собранеш хиннай № 1, № 2 йолча филиалий коллективашца а. Укхаза районни Совета депутаталла харжа оттабаьб отделочница Л. Ф. Гакало, комплектовщица Л. Н. Хлуд, горсовета депутаталла — станочница З. А. Астамирова, коммунист, кийча продукцеи делоча склада мастер Т. И. Азиева.

Хlана хоржамий кампани чакхйоаикхача керда этап я. Тlаьолагlа кхы дела дlадолалу моттигерча Советашна депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта регистраци елга. Цо доархlам бола гlулакх чакхдаккхара дика кийчъенна агитцентра совет. Хlана кандидатий биографеш уттаеш я. Харжархошта уж дlайовзийташ хургба укх дешка агитатораш.

ДОТТАГlАЛ ЧlОАГlДЕРГДА

1982 шера социалистически яхь лелаярах договор оттадаьд Къулбаседа-Хlирийн Нохч-Гlалгlайн автономни республикай къахьегамхошта юкъе.

Самарлийнахьа КПСС Нохч-Гlалгlай обкоме Къулбаседа-Хlирийн Нохч-Гlалгlайн автономни республикай къахьегамхошта юкъе социалистически яхь лелаярах долча договора торжественно кулгаш яздир. Кулгаш яздеча дакъа лоацаш хилар партийни, советски, профсоюзни органий викалаш, республике цlи хеза нах.

Гулбеннараштa хьалхашка къамаьл деш КПСС Нохч-Гlалгlай обкома шоллагlча секретара Л. Д. Магомадова белгалдаьккхар Къулбаседа Кавказа республикашта юкъе, царца Къулбаседа-Хlирийчен Нохч-Гlалгlайчен а йолаш, яхь лелаенга традици а хинна дlаотталга.

Цул тlехьагlа договора тlа кулгаш яздир. Цу тlа, масала, йоах: «Коммунистически партеи Советски правительствап чурен арахьарен политика дег тlара къоабалъеш хьал а лоацаш, КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева къамаьлацарча положенешцеи выводашцеи хьалхле а лелаеш СССР хьаьь 60 шу дизара хьаяра даха ма доагlара накъадахара шерра социалистически яхь йоаржае тlахьехаш долча парте кхайкарала жоп а луш, Къулбаседа-Хlирийчен Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхой чlоагlагlа лаьрхlа ба хьинарола къахьегамца, ханал хьалха планови задане кхоачашъярца белгалданккха 1982 шу, халкъашта юкъера вежарашха леладу гlулакхаш кхы а чlоагlде, хьинаре къахьегаш дукха а къамаш дахача вай Даймехкана кхы а совбаккха».

Вежарашка йолча республикай кулгалхошца цхьана договора кlал кулгаш яздир Къулбаседа Хlирий АССР проходчески бригада бригадира, СССР Лаккхехьарча Совета депутата В. Вахнина, буров деттача балхий Малгобекски управлене слесара, СССР Лаккхехьарча Совета депутата А. Арсамакова, Ардонски района «Красногор» совхоза шурий-товарчи ферма бригадира, СССР Лаккхехьарча Совета депутата Т. Аткапевас. В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода вовкхагlвolча оператора, Социалистически Къахьегама Турпало, КПСС XXVI съезда делегата Н. Педерникова, «Магнит» яхача Орджоникидзевски завода токаро-фрезеровщико, Социалистически Къахьегама Турпало Ф. Ногаева, Сунженски района «Ассинский» совхоза бригадира Х. Адуева, «Казбек» яхача ПМО столяра, КПСС Къулбаседа Хlирий обкома члена Т. Козловас, Наурски района В. И. Ленина цlерагlча колхоза тракториснас, СССР Лаккхехьарча Совета депутата Н. Финогеновас, Пригородни района В. И. Ленина цlерагlча колхоза звеньевалс, СОАССР Лаккхехьарча Совета депутата М. Бекбузаровас, Нохч-Гlалгlай гlишлон управлене СМУ-2 бригадира, Социалистически Къахьегама Турпало, НГlАССР Лаккхехьарча Совета депутата Ш. Халжиева, Моздокски гардинни фабрика вязальщицас, КПСС XXVI съезда делегата З. Нечипуренкос, Урус-Мартановски района «Горец» совхоза доаркас, КПСС Нохч-Гlалгlай обкома члена, КПСС XXVI съезда делегата М. Умхаджиевас, «Севосетинпромстрой» управлене ОСУ-5 каменщика, РСФСР заслуженни гlишлойхочо Б. Батагова, Шалински района «Шалинский» совхоза свеклаш лелаечо, Социалистически Къахьегама Турпала Т. Муслиевас, «Красный молот» завода бригадира, СССР Лаккхехьарча Совета депутата Н. Рыженкова.

ПРОКУРАТУРА БОЛХЛОШТА «НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЮРИСТ» ЯХА СИЙЛЕН ЦlИ ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Социалистически законность чlоагlъеча доккхий гlуллакхаш карагlдаьнарахи республика общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацарахи «Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни юрист» яха сийлен цlи деза:

Гудименко Михаил Ивановича — Грозненски транспортни прокурора.

Кокурхаев lабдул-Керамин Къараж-Султанова — Нохч-Гlалгlай АССР прокуратура отдела начальника.

Лещенко Анна Григорьевна — гор. Грозни Заводской района прокурора йоккхагlйолча помощника.

Махамашев Хlарон Хасухьевича — Нохч-Гlалгlай АССР прокурора йоккхагlволча помощника.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозни,
1982 шу, 10 май.

ЮР. Ю. А. ГОЛОВКОНА, С. С. НАДУЕВНА, Ш. Б. УЦИЕВАНА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Социалистически законность чlоагlъеча доккхий гlуллакхаш карагlдаьнарахи республика общественни вахара хьинаре дакъа лацарахи Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Головко Юрий Алексеевича — гор. Грозни Октябрьски района прокурора.

Надуев Султан Сотаевича — Нохч-Гlалгlай АССР прокурора [illegible]

Уциев Шарифа [illegible] — гор. Грозни [illegible] района [illegible]

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозни,
1982 шу, 10 май.

ПОЛИТИЧЕСКИ ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАРА СИСТЕМЕ—ИТОГОВИ ЗАНЯТЕШ

ВАЙ ВАХАРА ХЬИСАП ДУВЦАШ

Дукха ха йоаццаш партийно-политически образоване системе 1981 — 1982 дешара шера тIеххьара занятеш йир «Красный молот» завода 132 пропагандисто. Къонача коммуниста школа, комсомольски просвещене 10 школа, 24 экономически школа, 16 марксизма-ленинизма кIийлений школа, 14 коммунистически къахьегама школа, 5 семинарски группа. 2 эзар саг гаргга ладувгIараша цу деношъа отчеташ тийлар шоай говзал, идейно-политически боарам лакхбеча, марксистско-ленински теори кIоаргга йовзача шоашта карагIайиннарех. ЛадийгIараш хиина Iалар отчеташ тийшнарди. Укхаза дукха пропагандиста болх а. Парткомо а лаьрхIар дешара шера ше баьча Iалаьнате боккхача балха итогаш е. Цу гIулакха еррига группайи школайи итогови занятешка бахийтар шийн вокалш, царо оперативно информаци елар шоашта дайнар дувцаш.

Цу информацена обработка а анализ а ю. Хьалхарча итогаш йоах тIеххьара занятеш беррига нах тIаболаш а ладувгIараша хьинаре дакъа лоаццаш а чакхъяьннай. Иштта, пропагандист цеха начальника заместитель И. В. Мирзоев волча чугунолитейни цеха марксизма-ленинизма кIийлений школе итогови занятеш къамаьлаш дир цига дакъа лоаццаш меласнинараша.

№№ 8, 9, 10 йолча цехий [illegible] латтача, цеха начальника Постовой Д. К. хьалгIоачехь цу тайпарча школа ладувгIарех къамаьлаш дир 95 процент болча наха. Царо хьагойтар «Коммунистически нравственноста хьалхехьара ленински хьехам» яха курс шоаш кIоаргга кхетаь хилар. «Морала чулоацам марксизма-ленинизма шашта хьехабу» аьнна пропагандиста даьча хаттара жоп луш, ладувгIачо А. И. Земляко белгалдаьккхар из юниятх исторически а экономически а отношенешна юкъера хилар. Цо дIагойтар наха юкъера отношенеш нравственни норманаша нийсъ еш хилар.

Коммунистически буржуазни моралаш овлашка лена вIашдухьала йолаш хиларах дувцаш, ладувгIархочо Н. Ф. Ситниковсс белгалдаьккхар буржуазия морала кIийле боаьо вийз болчун йола бертий дагой хилар. Саг — сага борз я, йоах цар морало, Iара саг ше хила веза шийн гIулакхашца [illegible], хIаьта массанега даьла [illegible]. Цунах тара хIама долаш ди коммунистически мораль. Цун керттера принципаш я гуманность, коллективизм, вIашагIо деш хилар. «ХIара вар массане га доаккхаш ва, [illegible] гIарачун га доах», яха принцип дIаккхайкаль ца деш, из кхоачам а ю вай морало. Шо дийцар баьхдеш производстве болхлоша гIо йоача сага понъйостала арцагIбувла дола массехк масал доладир цо.

Къамаьла юкъевоагIа № 9 йолча цеха электрик А. И. Йонаевский. Цо дувц идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам балара боарIама средство йолча социалистически яхьах. Цу хьинар айдара, къахьегама [illegible] гIулакх творчески хилийтара къахьегама яхьо дика влияни еш хилар белгал а даьккха, цо дувц из вIаштIехьйоаккхача долчь кхоачамбацарех. Цуйна хетачоа, сиха деза заводе бригадаши вIашагIйоаккхара тIадерзадаь долаш балхаш, хIана аьлча тIаккха беш хургдац цар балха [illegible] лушдар къахьегаме дакъа лашара коэффициент [illegible]. Цуйна [illegible] «ДикагIа йола электрик [illegible]» [illegible].

Цо [illegible] № 6 йолча цеха [illegible] ладувгIархочо Н. Ш. Шабанова [illegible]. [illegible] хьахийтар хьатинна [illegible] дIадевийтара, хьалха [illegible] шерра [illegible].

ара, хьокхамаш лакхагIа дашта поощрени ара хьакхьарча ленински принципай ларда тIа вIаштIехьъаьккха ца хуле социалистически яхьо шийна хьалхашка латта дехкар кхоачашдерг ца хилара. Царех цхьа принцип тергал ца еш йитаро формализма кхоачаву, цу лоархIамеча къахьегама даькъе кхетам балара средствах хьабова пайда лохбу.

Кхувш йоагIача тIехьенна кхетам балара ленински принципий чулоацам хьа а беллаш, № 8 йолча цеха мастера Н. В. Блуднова жергаIдаьккхар коммунистически идеалех чIоаггIа тешаш болаш, вахара позицеш хьинаре йолаш, интернациональни солидарность йолаш карагIхошта кхетам балара цхьа коллектив, къаьстта тIа хьехамчаш, боккха лоархIам болаш хилар. Цо белгалдаьккхар воккхагIа волчи новкъоста дувцари леладу гIулакхаш цхьан тайпара ца хилар кхетам балара балха Iаткъаргхилар. ЛоархIаме да, аьлар цо, массанена лаьрхIа кхайкаль а дукха доккагIа болча советски наха кхоачашъеш а йола принципаш хьехамхочо нийса чакхъйахар. Цо доаладир къонача болхлочоа кхетам лула тIадилла волча чугунолитейни цеха цхьан кадрови болхлочоа беррига наха хьалхашка мах нIесанга лу шийн бе беза болх бе ца туташ мастерагIар ярах дола масал. Цу тайпара волча хьехамча, аьлар цо, советски болхло кхевргвац, аьхха сага кхевергва. Ираза, аьлар цо, цу тайпара моттигаш кIезига нийслу. Завода болхлоех 54 процент бригадашта юкъе ба, цудухьа кхетам керттерча дакъе коллективо лу, хIаьта гIулакх иштта латтача лакхе дийцараш мо дола хIамаш хила йиш яц.

Пропагандиста новкъоста Постовой нравственни кхетам баларах йолча КПСС XXVI съезда решенешта тIаьрзабу ладувгIарий теркам. Къамаьл де волалу беседа еча хьинаре дакъа лаьца А. Г. Завлокин. Цо дувц дийнахара диалектически вIашдухьаенс, нравственни кхетам балара болх къахьегама, идейно-политически кхетам балара балхаца цхьана бе беза хиларах.

ДIахо къамаьлаш хул коммунистически нравственность йолаш хургболаш наха кхетам балара хьакъехьарча коллективна лоархIамах. Цу хьакъехьа дувцаш ремонтно-гIишлош ара участка мастера Т. С. Орефулова аьлар: массе оагIора образовани, къахьегаме инициатива йолаш, дисциплинировани, производстверча материальни маьхалений кхом беш, коммунизм хьалъечун моральни кодекс Iелха ца деш хиина ца Iеш, шийна гонахьарчарна хьинаре воздействи еш хила веза коммунизме вахаргвола саг. Къахьегама коллективе йоаккх сага дукхагIа йола ха. Духхьала шийка вахара эдараш Iалашде Iомавенна Iе йиш яц из укхаза. ХIаьта нагахьа санна коллективе наха вIашин сий дой, шоаш наралаьцча гIулакхи цар дог лазе, юкъарча гIулакха йоанхо е гIерте, цо шоашта бола пайда шоллагIча плане баьина бале, нагахьа санна укхаза новкъостий хьалхашкара шийн бехктохкам кхетабеш вале, берригнеша вIашин гIо дой, цу тайпарча коллективе кхурргва боккъонца вола коммунизм хьалъер.

Т. С. Орефулова хетачох, уж деррига дIадехараш кхоачашду юкхашнарча къахьегама коллективашка, хIана аьлча наха вIашин гIо дар, деха доагIар принципиально дIаделар, коллектива къахьегамий хьокхамаш коллективна сийн лакхдара йоагIо ар, кадара Iалаш доаххача ше лоаии дакъа совлинка гIертар бригада берригача [illegible] хьайбалъеш йола хIара деннарча вахара норма а хинна дIадтIад укхаза. Укх тайпара масал [illegible] № 2 йолча цеха [illegible]

участке станочник волча дIамитача сага Ю. Магомадова. Йоах цо, шийца къахьегаш болча новкъостаьа гIо дари бригадера атмосфера дика хилари бахьан долаш ше балха венача кхоллагIча бетте а йолавелар кадрови болхлошта нийсса нормаш кхоачашъе. Цу тIа дикал лакха йолаш а хул цо хьаду хIама. Цу тайпарча «тамашаша» хIара денна хьахьулкх къахьегам бригада форме вIаштIехьбанкхар пайдане а нравственни а, къахьегама кхетам балара боккхача лоархIаме а гIулакх хилар. Цудухьа, йоах новкъоста Орефулова, дийца дергдолаш дика хIама да из форма шерагIа юкъейоаллари из кхыча производственни подразделенешта чулхьари. Цуна цхьана бригадай балха тIаоза бола инженерни службайи Iалашон подразделенейи теркам.

Буржуазни моралах юхедисарех даьннача дуламех дувц бархIлагIча цеха станочника А. В. Маркатьянца. Царех лархIа дезаш да йоах цо, тIехдаьккха спиртни малар мелар, хулиганство. Цу тайпарча гIулакхех доала де дувцаш масал доаладу цо. № 10 йолча цеха къонача болхлоша мала а мениа, числовой программий управлени а йолаш йола станок вIашагIъяьккхари из бахьан долаш массехк дийнахьа цу тIа болх бе йиш ца хилари. Нийса лархIа а дIахо ла а йиш йолаш дац, йоах цо, сага вахара моллагIа событи хилча мелар.

Хьалха латтача опыта школашка занятеш йир «Кхом бар — коммунистически хIама да» яхача курсах. ЛадувгIархоша Iомадора производства эффективноста воздействи ара хьдда дола наькъаш. Резерваш лехара, къахьегама овсарле ланхъяра, экономе режим чIоагIъяра тIаестабора школа ладувгIархой теркам. Школана комплектовани йир цига дешаш хьалха латта кадрови болхлой а карахой а хургболаш.

Дика чакхдаьннад дешара шу еррига кхыча цехашка а. Цо хьахьокх итогови занятеша. ЛерттIа кулгал даьд партийни дешара сета парткомо а. Цо вIашагIъеллача методически совета доккха гIо даьд пропагандисташта балха планаш уттас, тIахьожам лоаттабаьб цар балха. Совета керте латт 30 шера пропагандист волаш болх беш хьавоагIа керттерча технолога отдела бюро начальник В. С. Кузнецов. Совета йоаржаьнй дикагIа болча пропагандистий опыт, пропагандистий семинараш льй, пропагандисташа шоай опытах къамаьлаш а деш.

Пропагандисташта гIо даь Iайнаяц партком. Цо беха боаггIача тайпара болх хьабийхаб хIара пропагандистара, мелал гучаюллийтарвшна эйххьаза къамаьлаш даьд. Иштта, дешара шу доладеннача хана № 12 йолча цехе занятеш ца еш йита моттиг хилар. Партийни организаце секретараген пропагандистагеи да а дийгIа. Парткомо чIоаггIа бехк а баьнна, цIенхашта хьалийхар гIулакханара отношени хувцар а болх тоабар а. Итогови занятешна дика хьокхамаш а доладир 12-ча цеха школа.

Социальни дуне эргалоаххаш бола революционни кьехам ба марксизм-ленинизм. В. И. Ленина аьхаl, синхетамо хьахьекка ца Iеш, хувца а хувц дуне. Цудухьа партийни дешара икъе аггара лоархIамегIдар да ладувгIараша цо коммунизма идеях чIоаггIа тешаш хургболаш кхетам билар, цар теркам балха тIаберзабар. Цо тIахьех ладувгIархой Iехьадосаршна, вай вахарца тарлуш доццаршна къовсам лоаттабора. Ше нийча лакха йолаш а тIедилача гIулакха лоархIам кхетабеш а хила веза из гIулакх кхоачашдургдола пропагандист.

С. ЦУРОВ,
тха штате волча корреспондент.

ДикагIбарий мугIарашка

ФОТОРЕПОРТАЖ

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически заводе къахьегаш ва ремонтно-механически цеха токарь, коммунистически къахьегама ударник Ефремов Геннадий Николаевич. Шийн балхах тIехдика кхеташ волча Геннадена цехерча токараша юкъе меттел еррига предприяте а эггара лакхагIа йола — яххагIа балха разряд енай. МоллагIа чоалхане, бехктохкаме задани кхоачашъе еаш хилча цунга кхайк.

Ткъаьи пхиъ шу соагIа ха я Геннадий Николаевича токарь волаш къахьега. Цу шерашка цо хьалхехьаь говзанчаш итташ ба.

СССР-еи Нохч-ГIалгIайчей автономеи сийлахьча юбилейшта къахьегама совгIат кийчдара цо дош денняд пятилетка хьалхарча шии шера задани укх шера 7-ча ноябрга кхачалехьа кхоачашъе. Шийн дош дизза кхочашдеш ва Ефремов Геннадий. Цхьа смена дIахийтац цо шийн норма 140 процентал чухьнахьа кхоачашъаь. Ше беча балха тIа цхьанкха тайпа брак нийсъялийтац цо.

Грозненски профессионально-технически училище чакх а даьккха массехк шу хьалха СССР 50 шу дизара цIерагIча химзаводе балха ера Юрнова Галина. Лоаццача хана толаме карагIзайир цо ОТК лаборантка говзал. Шийна тIадилла моллагIдола декхар дизза кхоачаш а деш, хала хиларах балхах бIукъонабеш йоацача цун сий даьлар коллективе. Ше еш йола анализаш дикеи тIехдикеи мара ца хулийташ болх бе йоаелар Галина. Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи елар цунна. Из сий дола цIи даим лакха лоаттадеш, хьинаре къахьегаш хьайоагIа къона лаборантка.

Дукха кагирхойи комсомольцаши ба химзаводе СССР 60 шу. Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шу, шийн лоIамагIа из Россеца юкъеяха 200 шу дузача цIейна къахьегама совгIат кийчдара шоай хьинар кхо на деш къахьегаш. Царех цаI лоархIаш я № 1-101 йолча цехе эггара дикагIа йола аппаратчица Фролкова Ирина. Цо кийчъю продукци тIехдикаш мара хилац, из я социалистически яхье хьалха латтар. Цун опыт Iомаю дукхача комсомольцаши кагирхоши.

СУРТАШ ТIА: ОТК лаборантка Г. Юркова, токарь Г. Ефремов, аппаратчица И. Фролкова.

С. ХУГАЕВА сурташ.

ТIехкIоарга бурув тохара дешаш

Ерригсоюзни Iилман-практически конференцера

Грозне дIахо а болх беш хилар вай мехкарча буруваьдеттарий, Iилмахой, специалистий-мехкдаьттахой форум. ТIехкIоарга бурув тохарах йолча проблемехи перспективехи лаьца йолча докладех пренешна къамаьлаш дир. Къамаьлаш даьраштa юкъе бар дукха практикаш, чоалханерчеи халачеи хьалашка тIехкIоарга бурув деттаьш бола нах. Шоай балха опытах, кIоарген тIехкIоарген бурув деттачарна техникай технологей хьалий анализ а еш къамаьлаш дир буровой начальникаша А. Т. Мау («Грознефть» объединени), А. С. Безин («Ставропольнефтегаз»), С. М. Магомалов («Дагнефть»), «Краснодарнефть» Ахтырски УБР керттерча технолога В. И. Мокроносова, иштта кхычар.

Цул тIехьагIа конференце даьна лоацаш хиннараш дIахьа бекъабелар секцешка. Царех яр геолого-геофизически, буровой оборудовании бурильни инструментеи, тIехкIоарга скважинаш йоахача бурув тохара технологе, скважинаш чIоагIъяра, кIоаргача дида мехкдаьтта тIоанаш гуча а доахаш, карадерзадара йола секцеш. Ерригача секцешна шоай балхах лаьца хоам беш, информаци луш, опытах дувцаш керрига а къамаьл даьр 60 гаргга саг вар.

Геолого-геофизически секце дийцар иттлагIча пятилетке СССР-е тIехкIоарга скважинаш йоахаш Iоальча опытахи цхьайтталагIча пятилетке де дезача балхий керттерча лостамехи, иштта дийцар тIерча юрски туха кIалхарча отложенешка мехкдаьтта перспективех, Тийрка-Шолжа мехкдаьттеи гази йоаллача моттигашка поисково-тохкама деча балхий эффективностах, Малхбоалерча Предкавказе кIоарга дида тIоанаш геофизически тахкара йолча методех, кIоарген тIехкIоарген скважинаш тахкара эша аппаратура хьаяра хьалхашца латтача декхарех, кхыча проблемаех.

Массазаръяр санна йоаца давлени температуреи нийсъелча лоаман породаш йохаяра еспособех, керда осташи турбаши хьаярах, хила мо деллара лола маркхалаш хьадарех, бурув тохача автоматизированни системаш Iалашъярах, смазочни добавкай эффективность лакхъярах дийцар **тIехкIоарга скважинаш йоахача бурув тохара йолча технологе буровой оборудованеи бурильни инструментеи секцешка.**

Йоахаш йола скважинаш кIоаргагIа ме хул уж чIоагIъяра даьча керттерча декхарех, цу гIулакха лаьрхIа сероводород ловш йола тампонажни материалаш хьаярах, скважинашта цементаж еча эша прогрессивни оборудовани хьа а еш, балха юкъейоаллара перспективех, обсадни колоннай дефектоскопи эргаяьккха тоалрах, кхыча дешаех дийцар **тIехкIоарга скважинаш чIоагIъяра йолча секце.**

КIоаргача скважинай кIоаргга дида тIоанаш гуча а доахаш уж карадерзадара йолча секце болх хетабаь бар промывочни коачала регулировани яра, эзамига диаметр йолча кIоаргача скважиний перфораце проблемашта. Конференце дакъа лоацаш хиннараштa йовзийтар Оренбурга, Нижни Поволжье, Ставрополя, Азербайджана, Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахой скважинаш карадерзаяра йола опыт.

Селхан тIеххьара пленарни заседани а яь, дIахо тIехкIоарга бурув тохар детIакхувлара йола рекомендаци тIайийначул тIехьагIа Iилман-практически конференце дакъа лоацаш хиннараш «Грознефть» объединене объекташка бахар болх вIаштIехьбаннахара, 5,5 эзар метр бурув тохара йолча скважиной технологи, уж хьалъеча технически Iалашо яра, чоалханеча геологически хьалашка бурув тохара практика йовзара.

* * *

КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо, СССР мехкдаьтта промышленноста Министерства вIаштIехьи а яьнна хьаь дийнахьи Грозне хиннача Еррigсоюзни Iилман-технически конференце самардийнахьа шийн болх чакхбаьккхар. Вай мехкарча мехкдаьттей гази йоахача вурийта объединене, Iилма-тохкама, проектни, дешара институтий, конструкторски бюрой, буровой техникей оборудовани арахоцача предприятий викалаша цу конференце дийцар тIехкIоаргача хьаьттан чеханнара мехкдаьтта лахарах кунца кхзаеннача мехкдаьтта промышленность дегIаяккхара йолча перспективех дола дешаш. Конференце даьна лоацаш хилар СССР Госплана, Миннефтепрома Iилмаеи техникеи йолча Пачхьалкхен комитета, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома мулгалхоех бола болхлой.

Конференце тIайийцар болх, технологи дIахо а эргаяьккха тоара, кIоарген тIехкIоарген бурув тохача Iалашо яра керда техника балха юкъейоаллари Iилмай ларда тIа вIаштIехьдаьккхара йола рекомендацеш.

ШИЙ НИКЪ КОРАБАЬБ

Дего къоабалбеш бола балха никъ корабаьрех ва Малгобекски района «Сагопшинский» совхоза жа лелаеча бригада кулгалхо, къона коммунист Атаев Аиэу.

1977 шера дар из. Цу хана «Ингушский» совхозе воккхагIвола жа Iу волаш болх баь из дага а доацаш вайзар сона.

Февраль бетта цхьан дийнахьа «Ингушский» совхоза парткома секретара А. О. Гетагажева кабинете аргIанара партийни собрани чакхъяккхара гуллуш коммунисташ бар. Коридоре гIолла КПСС Устав бе а делла из дешаш кера корт а болаш цхьа къона эзамига саг лелар.

ТIаккхьчалр цунна эггара бехктокхамегIа йола ха. Шийн бокхагIболча новкъосташтa — коммунисташта дукхаьъэттар из. Царга дийцар ваьча хана дена ше машта вахвар, шийн бригада балха гIулакхех, дIахо йодача хана де лерхIачох ТIаккха къамаьл дир парте ваха цунна рекомендацеш еннача комсомолаш лелачеи волча Корнеов Хьасанеи тракторно-кхаш лелаеча бригада кулгалхочо Додов МаIасеи. Атаев Анзу дика коммунист хургхиларах тешаш къамаьл дир цар. ХIаьта Атаева биографи йоккха ицар. Школе дешиаше а жа лелаеш волча шийн даьна новкъостал дора цо.

ХьатIакхьчар Анзу Советски Эскаре гIулакх де ваха ваха. Шийн декхар кхоачаш а даь Самулашка цIенначул тIехьагIа кха а даьна новкъостал де этта. Цхьа ха яьча Долакова баха бахар Агаевгlар дезал. Цхьайоккъал, цига а бигизаи даьи ворIоиi цоишта белабенна болх «Ингушский» совхозе дIаделе жа Iу[illegible]. [illegible]

[illegible]

— Машта карагIдоал хьона иштта овсаре къахьега? — шийга моллагIчо хаттача:

— Болх хьабукх лерттIа, — лоацца жоп ду Анзус.

КIоарга чулоацам болаш да цу дешай маIан. Цу дешашта тIехьашка латт хьинаре къахьегам, жена доал дара говзал дика карберзаь хилар. [illegible] Бе-башха доацаш, бехктокхам кхета ца беш болх беш е къахьегама дисциплина толхаь болча мотиг нийсъялийтац Анзус. Озабезам а ца беш моллагIчунга а дIахал шийна хетар. [illegible]

Нахаца безаме, сабар долаш ва из. моллагIчоа новкъостал де кийча ва. ХIаьта балха опыт йоккха а цун хIанз. Хов цунна дэмокаш хиина устагIа цу сахьате бегалбакха а цунна эша дарбе а. Цхьайолча хана маьхий ше детт цо. Эхь хетац цунна кхьачунгара Iомавала, ва хоаш дар хаттa. ДикагIйола опыт Iомае. Дукха дика хьехамаш тел цунна «Кавказ» яхача совхозе къахьегаш болча жа Iуша Социалистически Къахьегама Турпала Бахмадов Маде, хIара шера дика хьехам тойташ къахьегама Мунаров Кадыра.

[illegible]

З. САЛТУКИЕВА

СапаевгIар династи

[illegible]

Саги закони

НИЙСАЧА НАЬКЪ ТІАРА ВАЬННАЧУНЦА МАШАР БОАЦАШ

Бийса юкъелхар. милице зІамагІвола сержант Тачаев Лема ший участке гІолла лелаш вара, «Грознефтяник» лаха станци йолча дагІораза Іоволавеннача хана.

Городера гІар-тата дуьйлаш доагІар. Іурра балха, дешар баха бозаш бола нах ксалаІа кийчлуш бар Хьагу-Гнох сатийна чакхъяртьа ахьна хетар дежурство. Цхьабакъда, милице балха тІа хьона віалдда а дагадоацар нийслу. Цу бус а зуламхочо дукъала отта вийзар Л. Тачаева.

«Грознефтяной» ІотІакхачалехьа, Р. Люксембурга цІерагІча улица тІа, оарц дехаш яр цхьа кхалсаг. Цигахьа ма хулла чехкагІа дІакхача дагаволаш цо болар сиздешие а. Лемай бІарг тІаттар вадда дукъала воагІача цхьан зІамигача саги. Милице болхло бІаргавайча борал лаьгІдир цо. Цо зулам дергда ала йиш йоацаш, хола кийчвенна вар дукъала воагІаш хиннар. Цкъарчоа шекваьлар Лема а. ШозлагІа дег чу есса уйла кхыча бесса яр: «Ништта ниа болаш, тенна вола саг елхача кхалсага оарцагІа ца воалаш дІавахар фуд-хьогІ?». Милице болхлочо соцаве лаьрхІар ха яхача хана шийна дукъала кийсеннар.

— Фу де лх Іа? Со бехке вац. йолача автобуса тІакхача гІерташ сихвенна вода со, — ахаш фуннагІдаь а дІавала гІерташ вар из.

— Аз хІама ахац. Елхача кхалсага фу йоак хайча, гоа а ца веш, дІавохийтаргва хьо, — аьлар зІамагІволча сержанта. Цхьабакъда, зуламхо ше дІавохийтаргвоацилга хайча мара ІотІаванлар них гулбеннача. Ераш ІотІакхаьчача кхалсага шогІа техар:

— Из ва! Из ва! — Са качара ка теха дошо зІын жІарги даьккхар из ва!

Оперативни группа хьа а йийха, опорни пункте дІавигар зуламхо. Укхаза цун кисара корайир кхалсага йийца дошо зІын жІарги.

Цу тайпара даь зулам цо дукъашка гучадоаккхаш дацар.

Яр йовлехьа милице зІамагІволча сержанта гучадаьха зуламаш кхы а дукха да.

Социалистически доалахье, наьха сатем тешаме лорабарах дукха ахчан премеш тийннай цунна, баркалаш ахкад. Ништта укх шера март бетта Л. Л. Тачаевнеи подразделене командир волча Бицаевнеи эль дайна лела шиъ зуламхо лацарах ахчан премеш елар НГІАССР МВД министро.

Боккхача, барт тайпача дезале хьалкхийнав Лема. 10 бера юкъе воккхагІа а волаш, зІамагІчарга хьажа, цар йоакхо е езаш хиннав из. Юкъера школа йистеяьккхачул тІехьагІа даьна-нанна новкъостал дар дукъа, институте а ца воаш. 1976 шера Грозненски ГПТУ-4 деша вахар Лема. Укхаза цо Іомайир слесара-монтажника говзал.

Профессионально-технически училище йистеяьккхачул тІехьагІа из балха хьожавир Грозненски ТЭЦ-1. Укхазара Советски Эскаре гІулакх де а ваха, шин шу даьлча хьалха ше хиннача балха юхавера из.

Эскаре волча хана цох хилар классни специалист, тІема а политически а кийчох отличник. Укхаза Іомавеннав из моллагІа хало эшас, новкъостащца Іимераа хила, эшачоа гІо-новкъостал де.

Хьинар долаш вола зІамига саг ТЭЦ-1 коллективо 1979 шера апрель бетта милице органашка балха хьожавир. Укхаза а производстве санна, дика новкъостий корабир Лемийна. Тахан а тІехь барнал ахаш дагалуви цо милице ше балха венача хьалхарча денощка шийна уллув хинна боккхагІбола новкъостий капитан А. А. Дахкильгов, воккхагІбола лейтенант В. И. Дьяков, кхыбараш. Цар Іомайир из советски милице болхлочун цІи лакха лоаттае, ший говзал лакх а еш деша.

Л. Л. Тачаева дика дешаш йистеяьккхай НГІАССР МВД милице юкъхьанцара школа. ХІанз из классни специалист ва.

СССР вІашагІъелла — 60 шу, Нохч-ГІалгІайчен автономе — 60 шу, нохчийн гІалгІайн нояй лоІамагІа Россена юкъебаха 200 шу дузача укх юбилейни шера социалистически декхараш тІаийцад милице болхлоша а. Л. Л. Тачаева декхарий цхьан пункта тІа белгалдаьккхад ший участке общественни порядок телха ца лйтар, социалистически доалахье лечкъаслга декхар цо ший керттера гІулакх лоархІилга. Цул совгІа Л. Л. Тачаев агитатор ва. Лични состава юкъе цо хадданза политико-кхетама болх бу. Политзанятеш чакхйоахаш, беседаш еш цо дувц нохчийн гІалгІайн культура Советски Іаьдал латтача шерашка дегІаахарах, вайнах эрсех дІакхетарах даьннача беркатах, милице болхлошта хьалхашка латтача декхарех.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

СУРТА ТІА: зІамагІвола сержант Л. Л. Тачаев.

ЛЕРТТІА ДОАЛ ЦА ДАРАХ ДУ ЗЕНАШ

Доал ца дар тайп-тайпара да: кхом ца белга, шийх хиннахьа де дезар ца деш хал-къа рузкъа доаделга, законаш телхаделга а цунга тьежна зуламаш делга а. Цу гІулакхо кІал гІолла производство порядок телхаю, зенаш ду, балха овсарле лохъю.

Халкъа рузкъа лораде, кхом а беш из дІаахийта нах Іомабара, чІоаггІа лоархІам болаш да шийх ханнахьа ревизеш, инвентаризацеш а яь, гучадаьха кхоачамбоацараш дІадахара де делар делга.

НГІАССР юстице министерства органаша беча бал-хо хьаьхоках учет нийса ца лелаечa, бе башха доалаш рузкъа дІаухийтача къоалаш де, пачхьалкхен чотагІа баха безам болчар дикагІа аь-тув боалилга. Укхаза гучабовларах дукха кхераш, керттера дар — лочкъаделга.

«Чечингенототпром» яхача боахамашта шкъерча производственни объединене чубоагІача «Загорский» совхоза В. Магомадова кулгалдеча бригаде гучадаьннад 6 бежан эшилга, ништта К. Хасаева бригаде а тоъаш хиннадац 10 бежан. Из ништта доллаше а, совхоза администраце хІанз а де делар даьдац уж уголовни бехктоххаме олара.

Соакха октябрь бетта «Чечено-Ингушскотопром» объединене гІолла техача приказа тІа белгалдаьккхар РСФСР Министрий Совета соцам кхоачаш а беш, совхозийн хьайбаш кхоабача пунктийн кулгалхоща гІожен мошев доакъар, доакъара лаьрхІа ялат дукхагІа Іалашдара де делар. Ништта цу приказа тІа кулгалхой декхарийла бора хІара боахаме тешаме доакъара лард йолла, юртбоахамий культурай хьуркъам лакхбара релерраш лихара, цонаш, даьгІенаш тоас.

Цхьабакъда, объединене чудоагІача цхьаолча боахамашка Іалашданзар оттаь доал а долаш, хьайбаш пачхьалкхенга дохилга. ХІанз а моттигаш я дулх даккхара дукха доакъар, шиз дІаухийташ, дукха доахан доа е хьакханза а ца доалаш урс хьекх. ДІачуделача хьайбашта юкъе дукха да кондиционни доацаш а. Уж а кхыдола а кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш объединене чудоагІеча дукхача боахамаша 1981 шера хьалхарча 6 бетта планаш кхоачашъяйзар. Ништта гІулакх оттарах цу совхозий администраци а яц ше дукха бехке хеташ.

«Во дай ба», — оал цу тайпарча кулгалхоех производственникаша. «Боахама доал де ховш вац», — оал царех лаккхегІа латтача организацеша. Нийса оал, цхьабакъда, е езаш йола вывoдаш-м яь балац цхьайолча хана.

Кулгалхойи керттера специалистий бехке а болаш, дІадахе Іа хьатІаотташ хайра доакъар долаш яцар «Шалинский», «Загорский», «Кударинский» совхозаш.

Хьайбаш леладарах дукха зе а хилар соахка «Гвардейский» яхача совхоза. Плановни продукци йохналар доакъар нормал дукха а тІех доадир, дукха хьайбаш дайра е хьакханза ца доалаш урс хьекхар царна.

Геттара лоха хилар укхаза дени буси хьайбашта ІотІакхета доаза: хьайбашта 213 грамм, планагІа 400 грамм йолаш, хьакхарчашта 308 грамм, планагІа 440 грамм йолаш. Цхьабакъда, бежана дулха центнер йоаккхаш 31,5 центнер доакъар и дІадахийтад укхаза, планагІа 0,5 центнер мара йоацаш.

Кхы дикагІа гІулакх хиннадац соахка «Загорский» совхоза а. ДоагІачул дукхатІа доакъар доадиьдале а, хьайбаш тоалуш дац укхаза.

«Красноармейский» совхоза а пайда луш дац хьайбаш леладелга. Доакъар ца тоъар бахьан долаш хІара шера пачхьалкхенна де ду цо.

«Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене ца даь балхаш даьд ахаш припискаш еш дукха моттигаш гучаяьннай.

НГІАССР юстице министерство техача царех «бехк баьнхаб», «ништта до йиш йоацилга дІахайтад» яхилга мара кхы даь хІама дац.

Кулгалхой мела хинна пачхьалкхенна зе даь хилча эггара хьалха де дезар — бехкебараш даь зе тикха оттабелга. Из да законо дІадехар а. ХІьта дукхача предприятей балха практино хьахьокхачох из массанахьа а кхоачашдеш дац. Цхьаннена а дагадохаргдац, масала, къуита, зуламхошта къахетам бе ала. Цхьабакъда, доал ца дарах пачхьалкхенна хинна зе юхаметтаоттаде аьлча бахьаниш доах. Оалаш хаза йиш я: из хиланза даргдоацаш хинна зе да. Из нийса дац. Кхетаде йиш я болх тоабар дукъа цхьа хІама де а венна, зе хилча. ХІаьта мекъа, сагота ца хиларах зе даь хилча? Укхаза къахетам бе йиш яц.

Доал ца дарах, харцахьабакъахьа материалаш, ахчан средстваш дІаахийтарах пачхьалкхенна зенаш даь предприятеш кхы а дукха я республике. Царех я Нохч-ГІалгІай цементни завод, «Чечингушвино» объединене, малха продуктай республикански управлени, кхыяраш.

Боахамий кулгалхой балха правови культура лакхъяра лоархІам болаш да юридически службай болх тоабелга.

Н. БУГАЕВА,
НГІАССР юстице министерства йоккхагІа йола консультант.

Жа леладерий декхараш

Вай республика жа леладерий совещани хилар укх денощка «Шелковский» яхача фуна лаьрхІа жа леладеча совхозе. «Жа лоргилга вІаштІехьданнхарахи тха кийчдара 1982 шера план кхоачашъяра хьалхашка латтача декхарехи» цига доклад йир Нохч-ГІалгІай автономни республика Министрий Совета председатела хьалхарча заместитела С. Н. Кожуховске.

ЦхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера, белгалдаьккхар цо, дурчагІа хинначул 2 процент дукхагІа е долаш 634,6 эзар жа дар республике. Царна тІера лерга 4082 тонн тха дІаделар пачхьалкхенна соахка, е планал 107 тонн дукхагІа. Из толам баккха къаьстта доккха новкъостал дир Шелковской района «Шелковский» совхозо, В. И. Ленина цІерагІча, «Коминтерн», «Червленский» яхача колхозаш, Наурски района «Терский» совхозо, В. И. Ленина цІерагІча, «Красное знамя» яхача колхозаша.

ГІадвуташ дар тхан дикал е Республико дІадения тха кийчдара лаьрхІача 48,8 процент цІена хьоаси болаш хилар. Цхьайолча боахамашка из ояьхан кхы а лакхегІа хилар «Коминтерн» колхозе — 51,8. Подтеречни района «Минеральный» совхозе — 55 процент. ДІадениччи тхах 85,7 процент [illegible] къаьлкха дар. Ништта дика из хиларах доагІачул совгІа 167 эзар сом [illegible] республика [illegible]. Цул совгІа [illegible] тІа а 497,8 эзар сом делар [illegible] [illegible] хиларах.

Цхьабакъда, [illegible] кхы а [illegible] хуралар. [illegible] дІадахийта нийчдена [illegible] тхан дахала боахамашка [illegible] йоавло далар. [illegible] [illegible] «Гора горский», «Терсковородский» совхозаш.

ДІадоьхийтача тхан доалл йолчул дукхагІа оттаеш моттигаш а хиннай. Пачхьалкхенна дІалуча тхан дозал йолчул хІаране 7 тонн совгІа оттаь хиннай Шелковской, Наурски районашка. Из гІулакх ништта нийсденнад дІадохьийта тха тІаьда а долаш эза хиннедаь.

Боккха терком тІабахийтар докладчика укх шера жа Іаитара доахаш, окотни наьпани чакхйоаккхаш баьча балха итогашта. Уж гІадвугаш яц. Соакха хинначул 72,8 эзар кІезигагІа долаш Іаитара даьхад жа, 50 эзар кІезигагІа хьаиъоастадир укх шера Іоахарий а. Республике гІолла хІара бІаь жийна тІехьара 62 Іаьхар мара хьакъоастабе карагІдданзар. ДІабахача биъ бетта дийча Іоахарех 33 эзар тІера баьнаб хІанале.

Из гІалат нийсдалара бахьан хоттама хьалашца дузза белаш болаш ба цхьабараш. Цхьабакъда, цхьатарра долча хьалашка «Шелковский», «Терский» совхозаш, Наурски района «Россия» колхоза, жа леладеча дукхача бригадай балха хьоахамаш юкъера лаьрхІача республике дулчул дикка лакхагІа хилар терманаша гуш да из ништта доацилга. Цул бахьан да жа Іаитари дахара нийчо яра дукхагІдолча боахамий кулгалхоша, специалисташа, бокхагІа болча на Іуша бахытохам лоабьаш хилар. Из бахьан долаш жа легІа оала, тІийла долаш Іаита дехар, кІаьта Іаь а ро хоьбар уж.

Жа соахкарчул цІейнагІа даьлдаь пачхьалкхенна тха дІадалара план кхоачашъя хала хурІда. ХІаьта укх шера планна 4070 тонн дІа [illegible] долаш да из.

ЦІена бола аьа ца бар [illegible] долаш устагІан тІа [illegible] программага кхоачаш [illegible] кІаьта из ца [illegible] моттигаш нийса [illegible] шера жа лоргача хана. Из [illegible] доацаш вІаштІехь[illegible] на укх шера жа лоргилга.

Цу балха юхебита йиш яц опыт йоацараш.

Жа ларгар хала болх ба. Из дика чакхбоаккхилга тийша да технически средстваш телзаме хиларах. ХІаьта уж, баьъдар аьлча, кхоачамбоацаш я. Уж ма эшша Іалашъяра йоакхо е ела Госкомсельхозтехнико.

Тха дІадалара план кьоачашъелга тийша хургда тхаца болча цІенача хьовса проценъ нийсса белгалъяккхарах. Цудухьа лабораторешка тохкамаш деш гІалаташ дуалийта йиш яц. ПланагІа доьгІа деррига тха 1 июль хьатІаккоачаш дІадала дезаш да Даьхенна.

План кхоачашъе новкъостал дергдолаш да бахача нахагара тха нйделга. Цхьабакъда, республика заготовителаш лоархІабац цу декхарах. Соакха, масала, из бахьан долаш бахача нахагара планагІа хьа ца эцаш 190 тонн тха дисар. ХІаьта цагчарел кадайсІа. хьинаргІа болча кхыча республикашкарча заготовителаша тха дІаиндухьаш дукха моттигаш нийслу. Из тайпа гІулакхаш да йиш яц дІахо. Укх шера бахача нахагара тха нийделга дикагІа вІаштІехьдаккха декхарийла ба ресшотребсоюза кулгалхой.

Жа Іуй декхарийла ба доаллаьа леладеча шина тІера дийнахи тха цхьа килограмм [illegible] [illegible] бола боча йоахамашца дІадал.

Жа леладера опыта а дийцар совещане. Цига дийна лоаццам хоьначарна «Шелковский» совхоза къаьстам хьанара Іомадича пайда лурбалаш дукха дар. Дика [illegible] цу боахама [illegible] опытни [illegible], хІана бІаь жийна тІехьара 113 Іаьхар хьаъоастабир. ДерттІа кийчо яьйжа [illegible] Из бера 1,5 бал [illegible] [illegible] дерг [illegible] хІара устагІан тІера 8 килограмм [illegible] тІа довцаш тха [illegible] дала а да.

Укх шера хьалхашка латта декхараш кхоачашдар дукъа низ дІакхоачар дергхиларах тешал деш шоай коллективай цІерагІа совещане къамаьл дир «Шелковской» совхоза директора Б. А. Ерика, цу боахама воккхагІолча жа Іуно, Социалистически Къахьегама Турпала Н. А. Эсмухамбетова, Наурски района В. И. Ленина цІерагІча колхоза воккхагІа волча жа Іуно, Социалистически Къахьегама Турпала Э. Хамидова, «Терский» совхоза директора С. В. Мусаева, «Коминтерн» колхоза председатела Н. А. Юшкова.

Къаьстта терком тІабахийта ладиогІар совещане даккъа лоацаш хиннача «Минеральный» совхоза жа Іуно, укх шера республикански яхье хьалхале яьннача Л. Магомадова даьча къамаьлага. Цун бригадо хІара бІаь жийна тІехьара 150 Іаьхар хьаиъоастабир укх шера. Цул совгІа цо деш лелар хІара устагІан тІера планал дукхагІа 1,5 килограмм тха даккха.

Совещане хинначар дийнар дІахо йолча хана республике жа леладелга дегІадоаладарца дувзденна кхыдола дешаш. Пятилетка тІехьарча шера 828,1 эзар жа хилийта, пачхьалкхенна дІалу устагІан дулх 12,5 эзар тоннига дІакхоачаде, хьаддина жера дебаде декхар оттадир.

Жа леладера эффективность доаналара баха чІоагІъяра мара лаккъа йиш яц. Бурунни даьгІенаш а дуц [illegible] бурхоаш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] вІаштІехьдаккха лаьрхІад.

УстагІан дулх доакхийта дегІадоалладар дукъа. Дулх леладеча жа [illegible] еш укх шера тІехьара [illegible] [illegible] [illegible] кхаьстта [illegible] вІаштІехь [illegible] республика жа леладеча дерг [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] кхы

тІа а 500—600 тонн устагІан дулх кийчде. Дулх дукхагІа даккха новкъостал дергдола гІулакх да Іоахарий мошача люцернаца кхоабилга, дулха дІадала нийчду жа лоьрхІа йолча площадкашка кхоабилга.

Лоамашка доаккхадергдолаш мореа тха а долаш дулха леладу жа дебаделга сиxде лела. Цу тайпара 80 эзар устагІа ба хІанз республике. Цунца цхьана, уж дебадера темнаш дика я, аьнна ала йиш яц Іилмахоша даьча тохкамаша хьахьокх лоамашка доаца а деш вай республике 150 эзар жа леладе йиш йолга. Иэзал уж хилча хІара шера кийчде йиш йолаш да 700 тонн тха, 2900 тонн дулх.

Тахан республика дукхагІдола жа бурунни даьгІенашка леладеш да. Цхьабакъда, уж даьгІенаш укх тІехьарча хана чІоагІа кьийеннай. Укхалра кІалла йоацаш дІаяьннай жа кхабара чІоагІа эшаш йола дукхача тайпара баьцаш. ДукхагІа тІаьол оасара, дохьаяк доала баьцаш. Уж йиз жа, Іоахарий доаш дукха моттигаш хиннай. Баьча тоакаме хьахьокх 400 эзар гектар бурунни даьгІенаш буц кІезиги йо[illegible] телкаш, хІаьта 32 эзар гектар даьгІенаш гІомаро кьайдаьхай. Из бахьан долаш 60 процент даьгІенашна леладу жа кІезигде делаш гІулакх [illegible], хІаьта 20 процент даьгІенаш [illegible] [illegible] леладе йиш йоацаш я.

Цунна духьа, [illegible] хьахьокх даьгІеный [illegible] [illegible] [illegible] йиш йолга. Из дара 25000 гектар [illegible] [illegible] даьгІенашта [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Цхьабакъда, [illegible] цу [illegible] даьл хІама дац.

Совещане [illegible] [illegible] хинначар республика дерг[illegible] жа леладерашка [illegible] тІаийцар. Цу [illegible] боахама [illegible] [illegible] жа леладера эффективность [illegible].

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Герлицера завод — ГДР вагонаш еча предприятешта юкъе йоккхагІъярех ца). Социалистически экономически интеграце программага хьежжа СЭВ доалохашка гаьна лелаш йола пассажирски вагонаш, цаь бийша бедаш а шин этаж йолаш а йола вагонаш серийни арахецаш хургйолаш специализаци еш латт цунна. Герлица тІехдика машиностроительни продукци йовлаш я дунен дукхача мехкашна.

Ростокски форда порте даьнахача укх сурта тІа — кема тІа машинашка вагонаш тІойотташ латт.

АДН—ТАСС сурт.

Пресса тешал ду

ДОЛАШ ДОЛЧОХ ДІАХАЬДАР

АПН арайоаккх «Унзерс цайт» яхача малхбузенгермански газето кепатеха Джеймс Уэста, США Компарте ЦК Политбюро члена статья.

Нагахьа санна пачхьалкхенна нерте латтача бакъдар цахаддаш корта кІал а болаш ногаш тІа а болаш дІаувттадеш хуле, цо саькх ца яккха йиш яц общественность. Къаьстта, нагахьа санна из нерте латтар кинопкана цІъя пІелг тІатоІабича дуне хІаланде йиш йолаш вале.

КІайча цІагІа Рональд Рейгана даьккхача цхьан шеро хьахьекхад президент хІанз этта латташ долча гІулакхашца тарлуш цахилар. Амма тІеххьарча хана къаьстта гучаьннай цун «талант».

Цо лерхІ, Къулбаседени Къулбехьени Вьетнам колонизаци е дига а ца хиннача гаьнарча исторически хана деза хІараяр ши-ший мукъагІа а йолаш йола ши пачхьалкхе хиннай аьнна.

Цо йоах, Хо Ши Мин тІаэца тугаш хинна воацл-в паргІатача хьалашка хоржамаш дора наькъаца Къулбаседени Къулбехьени Вьетнам вІашагІтохар. Амма из хІана де цатигар-м ВІашагІкхийттача Штаташа хьалловцаш хинна сайгонски президент Нго Динь Дьем ма варий. ХІаьта цу хоржамашка 85 процент болча харжархоша Хо Ши Мина кхаж тассар кхийрар президент Эйзенхаур ма варий.

Цо дувц «тІема советникаш» гера а доацаш бахийта хиннаб Вьетнаме болх бе яхаш. Амми царна «катюша» яха ракеташ йийтта хинна йола, цул тІехьагІа мара ахийгац президента Кеннеде цига форда гІашлой дивизи лхаш. ХІаьта уж хинна ма бий: герзаш а долаш болча «тІема советникий группа яхийта президент Эйзенхауэр, вертолетий герзаш а долаш йола соединенеш «партизанашца къовсам лоаттабара» 19 эзар советники вохийтилга» могадь президент Кеннеди. Из вар, тІеххьара а, цига бригада чукхесса, цул леррагІа форда гІашлой дивизи а, тІехьагІа кхы а десантникий бригада яхийта а президент Джонсон.

Ший цхьан номер тІа Рейгана пресс-конференцена комментареш йир «Вашингтон пост» газето:

«Ужаш берриаш а цучаш бар... Рейган дукха луваш ва... уйла я ца еш дувцар маІан долаш а доацаш. Цун «факташ» наьхарех тара ли, — кхы а чІоагІагІа ца аьлча а — цхьаина а коа наІарех чуйовлалуш яц уж. Из бахьан долаш тешам кІезига болаш да Рейгана мел дувцар».

Хоржамашта хьалхара кампани лаьттача хана «Уолл-стрит джорнэл» яхача журнала тІа Рейгана яхайкадир: «Дунен тІа мел хулаш йола беспорядкаш хьеер Советски Союз я». Дунен тІа лелаш дола гІулакхаш цо ништта кхетадеш хилча, цо дІатІаьаац ший концепцена чухоашаш мел доацар.

Абсолют а ль дІоттальча антисоветски уйлаша дІадийхар тІема психоз хьалхьеслтеи ше шийна тохара нийсса хІама долча сихдаь герз хьадара цхьанкха моральни бокъо а йоацаш эскалаци елгеи. Цунах тарра хІамаш дага латташ ва ништта, хІамма юха а ца увзалуш: «Оаха лерхІац законни а моральни а декхарашка диллача тхоаш ОСВ-1 тІера доала йиш йоацаш» аьнна заявлени яь президента хьалхале лелаю гІончи Эдвин Миз. Укхаза дагадохийта деза ОСВ-1 а ОСВ-2 а яха шаккхе а договор США президенташа кулгаш лаьдь хилар, хІаьта ОСВ-1 американски конгрессо чІоагІдаь а хинна хилар.

Советски Союзо кхычар цу тайпара хІама дарга а ца хьежаш ше ГДР 20 эзар салтеи 1000 танки арадаьккхача хана. Вашингтоно фу дир аьлча ФРГ латтача ший герзашцарча низашта 31,5 эзар саг тІатехар.

ГДР а кхыча социалистически мехкий а территоре тІа атомни герз долаш доацача хана, США ма моста Боннана тІагІерташ я. ФРГ гаьна яхара шаь юкъера бола атомни ракеташ дІаоттайита гІерташ. Укхаза дицдалийта йиш йолаш да, из дукхха нах боабеш дола герз Бонна оагІорахьара цхьаккха а тІаьхожам болаш хург цахилар. КІайча цІагІа пульта юкъе нагІа машар ший фантастически тайпара кхетабеш вола саг.

Партнерий уйлаеш чІоагІбара, Вашингтоно заявлени яьй, кнопка тоІае езаш моттиг найсъелдй. Боннаца консультаци ергьа ше аьнна. Амма цунах тешаш саг вац.

Канцлера Шмидта, цунах боккха толам а лоархІаш, дуненга дІакхайкадир. американски ракеташ ФРГ дІанийсъе раьза а хинна, герз хьадара шийна а оагІоно тІахьожам лоаттабареи шийна а оагІоно бІу кІезигдареи проблеме хьакъехьа Советски Союзаца переговораш яра США раьза е вІаштІехьадаьннад ший аьнна.

Миштай итогаш?

Вашингтон раьза я, амма гІулакхах гера дІадаккхарах дола хабар даьд. Из гІерт СССР дукъала хабараш а дувцаш. Польша чурча гІулакхашта юкъе а гІерташ мадридски вІашагІкхетар зохаде. Даггара лоаш да Советски Союзацара диалог цахилийтара, социяра тІехьаяккхара моллагІа а бахьан.

Пайда ийбаьб «блокирование» тактиках. Цун маІан укх дешах латт: «Герз хьадара тІахьожам оттабарах, гера кІезигдарах е машар чІоагІбара тІалерзадаьча кхыча гІулакхех переговораш ергьяц оаха Советски Союзаца из е вож дилцца йолча хана».

США дале а е цун доазонел арахьа дале а СССР гІулакхаш реализма кІийзен тІа леладе деза яхаш вола моллагІа саг «цІе» ва е «коммунизмана дукъала лоаттатургвоацаш ва» яхаш вуэд.

Рейгана антисоветизма дагайохийт миллионаш бола нах юкъе а болаш бола Малхбузен Европе а ВІашагІкхийттача Штаташка а баьржа машара тІехьара барий болам харзза зІамигбеш йола, геттара лоадам боаца «советски влиянена кІал латта» болам хетийташ йола харцахьарча оагІорахьара чухьежа турмал.

Ший фантастически [illegible] цеаци низагІа халхьех [illegible] хьомийчаш гІерт КІай цІа. ФРГ хІанзе а хьалйийза я Вашингтонера приказ ма хилаисте урагІа аха кийча [illegible] ча американски ракетех. Дунен тІа мел дола кадешна хІама тІалажалала дукха атомни герз да тахан Европе.

Дукъала [illegible] [illegible] дезгІа доалаш а [illegible] а латтача. Лаьттан тІара машара тІехьарча [illegible] [illegible] ро мара [illegible] дуне тІа [illegible] [illegible] [illegible].

(АПН).

[illegible] [illegible]

СУРТА ТІА: [illegible]

[illegible] **ТАСС** [illegible]

[illegible]

СУРТА ТlА: СССР халкъа артист, Ленинан преми лауреат А. Солоньиценко.

В. РЕПИНА сурт.

НОВКЪОСТИЙ lАШАГlКХЕТАР

[illegible]

А. ДЕШИН.

Искусства цlей

[illegible]

С. ЧАКОВ.

НАЬХА МОГАШАЛ ЛОРАЕШ

[illegible]

А. ТИЩЕНКО.

ПИОНЕРАША ЛОХ, ТОХК ШОАЙ ИСТОРИ

[illegible]

Р. ДЛУВА.

Грозенерча экранаш тlа

[illegible]

В. КОВАЛЕВА.

[illegible]

СУРТА ТlА: Сухуми. Фото ... И. ЧХОНЕЛИДЗЕ сурт. ТАСС фотохроника.

ФЕ ХИЛА

[illegible]

ИГlАССР МВД ГАИ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ХЬАМСАРА КИНОХЬАЖАРХОЙ!

24 мае «Юбилейный» кинотеатро шоана дошлатергда «Через Гоби и Хинган» аха цера. шера формат йолу художественни фильм.

[illegible]

Дуьйла уха кинотеатре!

Сеансаш йолалу: 10.30. — 13 — 17.30 — 20.10

Кинотеатро хьалхо ... залашкхо а.

Телефонаш: 9-85-96; 9-86-18.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.55 — «20-гlа декабрь». Телевизионни дукхасерийни художественни фильм. 4-гlа сери.

10.20 — «АБВГДейка».

10.50 — «Шоана, дай-наной!».

11.20 — «Спортлото» 21-гlа тираж.

11.25 — «Дика товараш — дукха-гlа».

11.55 — СССР 60 шу хиларга. Казахски ССР ... ансамбла концерт.

[illegible]

14.30 — «Кердадараш».

[illegible]

инструментийн Академически оркестра концерт.

18.15 — ВЛКСМ XIX съезда дневник.

18.45 — Машар ... Советски Комитета председатела Ю. А. Жукова беседа.

19.30 — Останкино студера кагирхой сайре.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Моисеев Игора балет» аха фильм-концерта премьера.

22.35 — Документальни фильмаш программа.

[illegible]

II ПРОГРАММА

8.00 — lуйранара гимнастика.

[illegible]

9.35 — Документальни фильмай программа.

9.55 — «lуйранара почта». Музыкальни программа.

[illegible]

10.00 — «Раиса Стручкова». Документальни фильм.

[illegible]

РАДИО

[illegible]

САЛОlАЧА ДЕНОШКА

22 май

[illegible]

23 май

[illegible]

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехкетхама, секретара — 9-24-00; отделаш: партийни дахара — 9-24-04; промышленностан транспортан — 9-24-01; юрта бохама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмаш — 9-24-07; корректорски — 2-80-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04, промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры 9-24-05, писем — 9-24-07; корректорской — 2-80-88.

СФ02223.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92.

Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92.

Заказ № 2026.